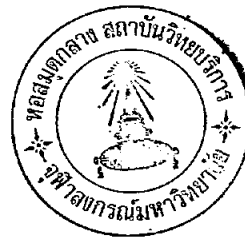

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือแบบเรียน (textbook) เป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง และเป็นสิ่งที่ครูทุกคนรู้จักดี การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ แทบทุกวิชาของอากศัยแบบเรียนเป็นอุปกรณ์หลักทั้งครูและนักเรียน ครูจะถ่ายทอดวิชาการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนโดยอากศัยแบบเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เหมือนกับที่ Harl R. Douglass¹ กล่าวว่า "แบบเรียนเป็นเครื่องมือที่ครูและนักเรียนใช้สื่อความหมายซึ่งกันและกัน ผู้สอนส่วนมากจะยึดถือแบบเรียนเป็นแนวทางการสอน ดังนั้นแบบเรียนจึงมีบทบาทในด้านการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก แบบเรียนจัดเป็นอุปกรณ์การสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่ช่วยให้ครูได้เข้าใจขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ช่วยจัดระเบียบเนื้อหาวิชาและแนะแนวการสอนให้แก่ครู ดังนั้นแบบเรียนจึงเป็นอุปกรณ์การสอนของครูมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และถึงแม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการสอน มีอุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากมาในปัจจุบันนี้ก็ตาม แบบเรียนก็ไม่ได้ลดความสำคัญลงมากนัก แบบเรียนยังคงมีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยให้ครูและนักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นอันมาก

ดร. กอ สวัสดิ์พาณิชย์² กล่าวว่า แบบเรียนเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อใช้ในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ นอกจากนั้นแบบเรียนยังต้องเขียนเพื่อการสอนในชั้นหนึ่งชั้นใดให้แน่ชัดด้วย เมื่ออ่านดูจากปกของแบบเรียนแล้วจะพบว่าชื่อของหนังสือ

¹Harl R. Douglass, The High School Curriculum, (New York: Ronald Press Company, 1956), P. 162.

²กอ สวัสดิ์พาณิชย์, "หนังสือแบบเรียนของเด็ก" ศูนย์ศึกษา, 11 (มีนาคม, 2507), 32.

นี้จะบอกไว้อย่างชัดเจนมาก เวลาเขียนแบบเรียนผู้เขียนจะต้องเขียนเนื้อหาวิชาให้ตรงตามหลักสูตร สำหรับในประเทศไทยนั้นเห็นว่าแบบเรียนมีความสำคัญมาก ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องควบคุมและตรวจตราก่อนที่จะอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้/

แบบเรียนมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การศึกษาของมนุษยชาติ เมื่อมนุษย์รู้จักวิธีเขียนหนังสือก็เริ่มจดบันทึกข้อความต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะบันทึกความรู้และสิ่งต่าง ๆ ไว้ไม่ให้สูญหายไป วัตถุประสงค์ของหนังสือแบบเรียนเป็นไปอย่างเชื่องช้าเริ่มจากการบันทึกสิ่งต่าง ๆ ลงในแผ่นดินเหนียวของคนโบราณมาจนถึงปัจจุบันซึ่งมีวิธีการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพต้องใช้เวลานานนับพัน ๆ ปี ความหมายของแบบเรียนในสมัยโบราณนั้น หมายถึงหนังสือทั่ว ๆ ไปที่มีประโยชน์ ส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ตลอดจนให้ความคิดและทัศนคติที่ดี และไม่ใ้แก่นวิชาใดโดยเฉพาะเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะหนังสือแบบเรียนในสมัยนั้นมุ่งเพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับชีวิตประจำวันมากกว่า³

แบบเรียนเล่มแรกสำหรับนักเรียนที่ใช้ในโรงเรียน คือมหากวีของโฮเมอร์ (Homer) หลังจากนั้นก็มีแบบเรียนวิชาเรขาคณิตของยุคลิด (Euclid) ซึ่งเป็นแบบเรียนที่รู้จักกันดีถึงสมัยปัจจุบัน พัฒนาการของแบบเรียนเป็นไปอย่างเชื่องช้าจนกระทั่งมีการพิมพ์เกิดขึ้น การผลิตแบบเรียนจึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีการค้นคว้าในการเขียนแบบเรียนขึ้นเป็นอันมาก ทำให้แบบเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการเรียนการสอน⁴ เพราะเป็นแหล่งของความรู้ (Store of Knowledge) มีหน้าที่สำคัญในการให้ความรู้แก่นักเรียน หนังสือแบบเรียนจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ที่ไม่เคยหยุดนิ่งเลย นอกจากนี้ยังต้องเปลี่ยนแปลง

³C. R. Maxwell, The Selection of Textbooks, (New York: Houghton Mifflin Company, 1951), PP. 11-12.

⁴"Textbooks," Encyclopedia Britannica 21 (1967), 901

ไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและความก้าวหน้าของวิทยาการที่ค้นพบขึ้นใหม่อยู่เสมอ
อีกด้วย⁵

ประเทศไทยเริ่มมีแบบเรียนเป็นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
เนื่องจากในรัชกาลนี้มีพวกมิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ และตั้งโรงเรียนสอน
เด็กไทยตามแบบวิชาการอย่างฝรั่ง รวมทั้งใ้คำตำราและภาษาฝรั่ง เข้ามามากมาย สม-
เด็จพระนารายณ์ทรงเกรงว่าคนไทยจะหันไปนิยมเข้ารีตแบบฝรั่งและถือประเพณีแบบฝรั่ง
พระองค์จึงมีรับสั่งให้พระโหราธิบดีแต่งหนังสือจินตคณิตขึ้น เพื่อคนไทยจะได้มีแบบเรียน
เป็นของตนเองและรู้วิชาการอย่างไทย ๆ มีความรู้อ่านออกเขียนได้ซึ่งจะเป็นทางให้ได้
ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และภาษาของตนเอง

การศึกษาวชิราภษาไทยใช้แบบเรียนจินตคณิตตลอดมาเป็นเวลานานมีร้อย ๆ ปี
ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีผู้แต่งหนังสือแบบเรียนขึ้นใหม่อีก 2 เล่ม คือ
หนังสือประถม ก กา และหนังสือประถมมาลา หนังสือทั้ง 2 เล่มนี้มีวิธีการแต่งตลอด
จนความไพเราะ จิตวิทยาสำหรับเด็ก และความดีในแง่คำราชาศัพท์อยู่ในขั้นดีเยี่ยม
หนังสือแบบเรียนจินตคณิต หนังสือประถม ก กา และหนังสือประถมมาลา
ทั้ง 3 เล่มนี้ ใช้เป็นหนังสือแบบเรียนมาจนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงจัดการปฏิ-
รูปการศึกษาขึ้นเป็นแบบ **Formal Education** ทรงจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเป็น
ครั้งแรก และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจาร
ยางกูร) เมื่อครั้งยังเป็นหลวงสารประเสริฐ เรียบเรียงหนังสือขึ้นชุดหนึ่งเพื่อให้ใช้

⁵A Project of American Educational Research Association
"Textbooks," Encyclopedia of Educational Research, 4th ed.;
(London: The Macmillan Company, 1969), 1470-2

เป็นแบบเรียนในโรงเรียนหลวง แบบเรียนชุดนี้มี 6 เล่มคือ มูลบทบรรพกิจ วาหนิติเมธี
อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิจารณา พิศาลการันต์ หนังสือชุดนี้เป็นแบบฝึกหัด
อ่านขั้นต้น เป็นหนังสือที่มีความสมบูรณ์ที่สุดในสมัยนั้น พิมพ์ครั้งแรกที่โรงพิมพ์หลวงจำนวน
2,000 ฉบับ⁶ ต่อมาในปีพ.ศ. 2431 กรมศึกษาธิการได้ประกาศเลิกใช้แบบเรียนทั้ง 6
เล่มของพระยาศรีสุนทรโวหาร เนื่องจากแบบเรียนชุดนี้ผู้ศึกษาต้องใช้เวลาจนถึง 3 ปี
จึงจะเรียนจบทั้ง 6 เล่ม กรมศึกษาธิการประกาศให้ใช้หนังสือแบบเรียนแล้ว 3 เล่ม
ของสมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ ซึ่งทรงนิพนธ์เมื่อครั้งยังทรงผนวชอยู่ที่นั่น

ในปี พ.ศ. 2441 มีโครงการศึกษาเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก และได้เห็นความ
สำคัญของแบบเรียน จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษสำหรับตรวจแบบเรียนที่แต่งไว้
แล้วและที่จะแต่งต่อไป และตระเตรียมเรียบเรียงตำราเรียนสำหรับใช้ในโรงเรียนต่างๆ
ต่อมามีแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2419 แบบเรียนที่ขออนุญาตใช้ในโรงเรียนนั้น ทางการ
อนุญาตให้แต่เฉพาะในการพิมพ์คราวหนึ่ง ๆ เท่านั้น เมื่อต้องการจะพิมพ์ใหม่อีกคราวใด
เจ้าของแบบเรียนจะต้องขออนุญาตใหม่ทุก ๆ คราวไป เพื่อเจ้าหน้าที่แบบเรียนจะได้มี
โอกาสตรวจตราแบบเรียนดังกล่าวให้ถูกต้องตามหลักสูตรและประมวลการสอน ใน พ.ศ.
2490 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาแบบเรียนที่ใช้ในชั้นสามัญศึกษา
ขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยข้าราชการในกรมสามัญศึกษา ครูใหญ่ และกรรมการบางท่าน
เป็นกรรมการเรียกย่อ ๆ ว่า "ก.บ.ส." มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับแบบเรียนโดยเฉพาะ
การตรวจแบบเรียนที่เอกชนขออนุญาตใช้ในโรงเรียน ต่อมากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบาย
ที่จะจัดให้แบบเรียนมีคุณภาพดีครบถ้วนทุกวิชาที่จำเป็น โดยวิธีจัดให้มีการประกวดความ
ระบือว่าด้วยการจัดทำตำราและแบบเรียน ใน พ.ศ. 2493 บรรดาหนังสือที่จะใช้ใน
โรงเรียนได้จะต้องเป็นแบบเรียนที่ชนะการประกวดหรือที่ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ หรือ
บุคคลที่เห็นสมควรเรียบเรียงขึ้นเอง เท่านั้น

⁶ เสนีย์ วิลาวรรณ, ประวัติวรรณคดีและการประพันธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 3,
พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2509), หน้า. 58 - 9, 225 - 6.

ในปีการศึกษา 2517 นี้ การกำหนดแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาในส่วนกลางให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมเจ้าสังกัด ในส่วนภูมิภาคให้ศึกษาธิการจังหวัดกำหนดแบบเรียนขึ้นสำหรับจังหวัดนั้น ๆ ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาคในภาคการศึกษานั้น ทั้งนี้ต้องเลือกจากบัญชีแบบเรียนสำหรับเลือกใช้ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ตามหลักสูตรไม่เกินจำนวนที่ได้ระบุไว้ในบัญชีของหมวดนั้น ๆ⁷

กล่าวได้ว่าแบบเรียนมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ แบบเรียนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนการสอนทั้งนี้เพราะแบบเรียนเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการสอน เป็นแหล่งที่ให้สาระรายละเอียดต่าง ๆ สำหรับครู และนักเรียน แบบเรียนเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพราะผู้แต่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางค่านั้น ๆ เป็นอย่างดี แบบเรียนจึงเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ดังที่ Maxwell⁸ ได้กล่าวไว้ว่า แบบเรียนเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ที่ถูกต้อง เป็นแหล่งวิชาการที่ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่ง Harl R. Douglass⁹ ได้กล่าวสนับสนุนว่า การที่แบบเรียนให้แหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่จะให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองนั้นแล้ว ยังเป็นการสร้างนิสัยและรักการค้นคว้าหาความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนอีกด้วย แบบเรียนจึงมีส่วนที่ช่วยสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามหรือถ่ายทอดค่านิยมความรู้จักนึกคิดให้แก่ผู้ใช้

แบบเรียนได้จัดลำดับและเรียบเรียงเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร เป็นมาตรฐานสำหรับครูในการเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอน แบบเรียนจึงเป็นกุญแจสำคัญในการ

⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง "การกำหนดแบบเรียนสำหรับเลือกใช้ในระดับมัธยมศึกษา" (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2517), หน้า 1.

⁸ Maxwell, op. cit., pp. 11-2.

⁹ Harl R. Douglass, op.cit., p.3.

พัฒนาและการปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังช่วยครูใน
 ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพราะในแบบเรียนได้แนะนำแหล่งวิชาการให้กับครู
 สำหรับคนคว่ำ เสนอแนะกิจกรรมเกี่ยวกับการสอนตลอดจนทั้งปัญหาต่าง ๆ ให้ศึกษา
 ต่อไป นอกจากนั้นแบบเรียนยังช่วยครูประหยัดเวลาคือช่วยให้ครูได้ทำงานอย่างมี
 ประสิทธิภาพโดยไม่ต้องเสียเวลาในการศึกษาค้นคว้าวิชาการที่จะนำมาสอนมากนัก
 เพราะหนังสือแบบเรียนได้วางรูปแบบของเนื้อหาวิชาไว้เป็นอย่างดี ช่วยให้ครูใช้เวลา
 ทำสิ่งอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอนมากขึ้น เช่น ใช้เวลาในการทำอุปกรณ์การ
 สอน ถ้าปราศจากหนังสือแบบเรียนแล้วครูจะต้องเสียเวลาอีกมากมายที่จะต้องเรียง
 ลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับนักเรียนและอื่น ๆ อีกมาก

นอกจากนี้แบบเรียนยังมีอุปกรณ์ต่าง ๆ รูปภาพ กิจกรรมเสนอแนะ
 แบบฝึกหัด บทสรุป ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแบบเรียนนี้ สมาคมครูสังคมศึกษา
 ในนิวยอร์ก¹⁰ กล่าวว่า เป็นเครื่องมือและเป็นอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์มากสำหรับครูทุก
 คน เพราะครูสามารถนำไปใช้ในการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอน และนำไปใช้ใน
 การมอบหมายงานให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดหรือให้นักเรียนอ่านหนังสือบางหน้าเพื่อ
 เป็นการเตรียมบทเรียนในคราวต่อไป และยังช่วยให้นักเรียนนำไปใช้ในการอ้างอิง
 ได้เพื่อการอภิปรายหน้าชั้นเรียน ยังสามารถใช้ในการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ
 สรุป และฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ (**critical thinking**)
 โดยมีครูเป็นผู้แนะนำคุณอย่างใกล้ชิด นอกจากแบบเรียนจะช่วยประหยัดเวลาครูแล้ว
Louis Shores¹¹ ได้ให้ความเห็นอีกว่า แบบเรียนยังช่วยให้นักเรียนประหยัด
 เวลาอีกด้วย คือช่วยประหยัดเวลาในการจับบันทึกเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ ในบทเรียน

¹⁰The Association of Teachers of Social Studies of the City
 of New York, Handbook for Social Studies Teaching (3 rd ed.,
 New York: Holt, Rinehart And Winston, Inc., 1967), pp. 182-3.

¹¹Louis Shores, Instructional Materials (New York:Ronald
 Press Company, 1960), p.54.

ถ้าไม่มีแบบเรียนนักเรียนก็จะคงจดบันทึกเอง และต้องพึ่งสมุดบันทึกของตนเองเป็นหลัก ซึ่งในบางครั้งนักเรียนอาจจะจดไม่ทัน บางทีก็จดไม่เรียบร้อย ถ้าวัดสะกดผิดบ้าง จดเนื้อหาผิดบ้าง ไม่เรียงตามลำดับใจความที่ถูกต้องบ้าง ฯลฯ เหล่านี้อาจจะทำให้นักเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เข้าใจในสิ่งที่ผิดตามที่ใจจดบันทึกไว้ การเรียนก็จะเป็นไปได้อย่างลำบาก ถ้ามีแบบเรียนให้นักเรียนทุกคนก็จะได้มีโอกาสเรียนเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเดียวกันและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ในแนวเดียวกันได้อีกด้วย แบบเรียนจึงมีประโยชน์ที่จะช่วยทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะการเรียนการสอนของไทยส่วนใหญ่ยึดถือแบบเรียนเป็นบรรทัดฐานในการให้ความรู้แก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสังคมศึกษาแบบเรียนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนการสอน เพราะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะดำเนินไปตามแนวทางที่หนังสือแบบเรียนกำหนดไว้

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งวิชาหนึ่ง เนื่องจากวิชาสังคมศึกษาเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองดี มีความรู้ มีความคิด รู้จักใช้เหตุผลใคร่ครวญและตัดสินใจด้วยตนเอง รู้จักหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัวและประเทศชาติ รู้จักใช้สิทธิของตนเองในทางที่ถูกต้องเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ให้ความรักและรู้คุณค่าของประเทศชาติของตน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างชาติ และให้ได้เห็นความเจริญและความเสื่อมของมนุษย์ในยุคต่าง ๆ ให้รู้จักใช้ความรู้และเหตุการณ์ในอดีตเป็นบทเรียนเพื่อส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในเหตุการณ์ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์ เป็นวิชาหนึ่งที่อยู่ในหมวดวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์ตั้งแต่เริ่มมีขึ้นในโลกจนถึงปัจจุบันซึ่ง Robert V. Daniels ¹²

¹² Robert V. Daniels, Studying History How and Why (New Jersey: Prentice -- Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1966), p.3.

กล่าวว่า ประวัติศาสตร์เป็นประสบการณ์ของมนุษย์ในอดีต ประวัติศาสตร์จะบันทึกในสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้นและสิ่งที่มนุษย์คิดจะทำ ตลอดจนความเป็นอยู่ของมนุษย์แต่ละยุคแต่ละสมัย

คำว่า "ประวัติศาสตร์" หรือ "History" ในภาษาอังกฤษนี้มาจากภาษาละตินว่า *Historia* ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า *Histori* ซึ่งนักปราชญ์ชาวกรีกชื่อ *Herodotus* ซึ่งได้รับขนานนามว่าบิดาแห่งประวัติศาสตร์ (Father of History) เป็นผู้ให้ขึ้นเป็นคนแรก มีความหมายว่าการสืบสอบ (Inquiry) หรือการเรียนรู้โดยการสืบสอบ (learning by inquiry) ¹³ ประวัติศาสตร์เป็นบันทึกเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาในอดีตของชุมชนของตน ตลอดจนชุมชนใกล้เคียงอื่น ๆ ที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันคำว่า "ประวัติศาสตร์" มีความหมายกว้าง ๆ 2 ประการคือ

1. หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในอดีต อดีตอาจจะหมายถึงระยะเวลาที่ผ่านมาแล้วนับเป็นพัน ๆ ปี หรืออาจจะหมายถึงเมื่อไม่นานมานี้ก็ได้
2. หมายถึงการบันทึกเรื่องราว การศึกษาค้นคว้า การศึกษาตรวจสอบพิจารณาไตร่ตรองหรือวินิจฉัยเรื่องราวของการกระทำของมนุษย์ในอดีต ทั้งนี้โดยอาศัยหลักฐานที่ยังตกค้างมาจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่มนุษย์สนใจมาแต่เด็กคำบรรพ์แล้ว ประวัติศาสตร์มีการสอนมาแต่โบราณสมัย การให้การศึกษาในสมัยกรีกและโรมันก็มีการสอนเรื่องราวของกษัตริย์และวีรบุรุษ ต่อมาคอมีเนียส (1592 - 1670) เสนอว่าเด็กทุกคนควรศึกษาประวัติศาสตร์โลก ในปี ค.ศ. 1800 ได้มีการสอนประวัติศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมส่วนมากในอังกฤษและฝรั่งเศส

รูโซ (1712 - 1778) เห็นว่าประวัติศาสตร์ควรเป็นเรื่องราวของคนธรรมดาสามัญ ไม่ใช่เรื่องของกษัตริย์เท่านั้น บาเซโค (1723 - 1790) เสนอแนะให้ทำวิชา

¹³ Henry Johnson, Teaching of History (8 th ed.; New York: The Macmillan Company, 1952), p. 10.

นี้ให้เป็นที่น่าสนใจ ทั้งสองมีความเห็นว่าควรจะสอนจากปัจจุบันย้อนไปสู่อดีต หลัง-
จากปี ค.ศ. 1800 เป็นต้นมา การสอนวิชาประวัติศาสตร์ก็โน้มน้ำหนักไปทางชาตินิยม
มากขึ้นตามลำดับ จึงมีเรื่องราวเกี่ยวกับความสำเร็จของชาติ วัฒนธรรมของชาติ
และลักษณะที่ดีเด่นของชาตินั้น ๆ

ส่วนในประเทศไทยนั้นเดิมทีเดียวไม่ได้ใช้คำว่าประวัติศาสตร์แต่ใช้คำว่า
"พงศาวดาร" พงศาวดารเล่มแรกของไทยคือ พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา หรือ ที่
เรียกกันว่าพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐ พงศาวดารฉบับนี้ได้เขียนขึ้นเมื่อ
จุลศักราช 1042 ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่เด็กไทยไม่เคยเล่าเรียน
วิชาประวัติศาสตร์มาเลย จนกระทั่งในสมัยรัชกาลของสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ นี้
เอง ก็ปรากฏในหลักสูตร พ.ศ. 2438 คือ ประโยค 1 ชั้น 3 อ่านพระราชพงศาว
ดารย่อ ประโยค 2 ชั้น 1 อ่านพระราชพงศาวดารราชวงศ์ปัจจุบัน (อ่านจบแล้วเล่า
เรื่องปากเปล่า) ประโยค 2 ชั้น 2 อ่านพระราชพงศาวดารพิสดารเล่ม 1 (อ่านจบ
แล้วเล่าเรื่องปากเปล่า) ประโยค 2 ชั้น 3 อ่านพระราชพงศาวดารพิสดารเล่ม 2
(อ่านจบแล้วเล่าเรื่องปากเปล่า) ชั้นสูงกว่านี้ขึ้นไปไม่ปรากฏว่ามีกำหนดให้เรียน
ประวัติศาสตร์ คงสิ้นสุดเพียงประโยค 2 ชั้น 3 เท่านั้น

เมื่อ พ.ศ. 2476 หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 กำหนดให้เรียน "ความ
รู้เรื่องเมืองไทย" คือวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองรวมกัน
พ.ศ. 2491 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่อีกครั้งหนึ่ง และได้เปลี่ยนคำว่า "ความ
รู้เรื่องเมืองไทย" เป็น "ภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์" และในปี พ.ศ. 2498 ได้มี
การปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้งหนึ่ง ได้ใช้คำว่า "สังคมศึกษา" แทนวิชาภูมิศาสตร์ -
ประวัติศาสตร์ และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาวิชาสังคมศึกษาจึงหมายรวมถึงวิชา ภูมิศาสตร์
ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม¹⁴

¹⁴สุนทร สุนันท์ชัย, เทคนิคและวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา (พระนคร:
สำนักพิมพ์สหประชาชาติ, 2514), หน้า. 85 - 8.

เนื่องจากประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากวิชาหนึ่งดังที่ Henry Johnson¹⁵ ได้กล่าวไว้ว่า "มนุษย์ควรที่จะท้อรู้ประวัติศาสตร์ของตนเองเสียก่อนจึงจะทำให้เข้าใจและอาศัยอยู่ในโลกปัจจุบันได้อย่างฉลาด" ประวัติศาสตร์จะบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ของมนุษย์ ประวัติศาสตร์จึงทำให้คนฉลาด

(History makes men wise) มีเหตุผล มีความคิดอย่างวิจารณ์อย่าง เพราะได้เรียนรู้ประสบการณ์ในอดีตนั้นเอง แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่าประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยดังที่ Robert V. Daniels¹⁶ กล่าวไว้ว่า "ประวัติศาสตร์ไม่เคยซ้ำรอย (History never repeats itself)" เพราะเหตุการณ์ที่แวดล้อมย่อมเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอยู่เสมอ แต่ก็จะเป็นเรื่องซ้ำซากดัง James A. Banks¹⁷ ได้ให้ความเห็นว่า "เด็กจะเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้โดยการศึกษาประสบการณ์ในอดีตของมนุษย์ทำให้เด็กเข้าใจปัจจุบันและอนาคตได้" ประวัติศาสตร์จะสอนให้เรา รู้จักการตัดสินใจ (History teaches judgment) ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ได้

คุณค่าของการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์นี้ Jonathon C. Mc Lendon¹⁸ ให้ความเห็นว่าทำให้เกิดความซาบซึ้งในสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ในอดีต ทราบถึงความจำเป็นของชาติของตน และผลจากการเรียนประวัติศาสตร์ช่วยให้สามารถเข้าใจปัจจุบัน (Understand of the Present) ได้ขึ้น เป็นทางที่จะเสริมสร้างความเจริญในอนาคตอีกด้วย ช่วยฝึกทักษะในการหาแหล่งข้อมูล

¹⁵Henry Johnson, op.cit., 15.

¹⁶Robert V. Daniels, op.cit., 4.

¹⁷James A. Banks, Teaching Strategies for the Social Studies (Philippines: Addison-Wesley Publishing Company Inc., 1973), p. 177.

¹⁸Jonathon C. Mc Lendon Social Studies in Secondary Education (New York: The Macmillan Company, 1965), pp. 95-6.

ข่าวสารต่าง ๆ รู้จักสังเกตและสามารถสรุปข้อความจากข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ที่
ความข้อมูลที่ได้มา ทำให้เกิดมีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณ์อย่าง

นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ยังเป็นวิชาที่ทำให้เด็กเรียนเกิดความเพลิดเพลิน
เพราะเนื้อหาทางประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ใกล้กับสิ่งที่เด็กมีความรู้เกี่ยวกับชาติบ้านเมือง
ความสามารถของบรรพบุรุษ และเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทำให้ช่วยปลุกใจให้นักเรียนเกิด
ความรักชาติบ้านเมืองอย่างมีเหตุผลและซามซึ่งในคุณภาพความดีของวีรบุรุษ วีรสตรี
และบุคคลสำคัญของชาติในอดีต และช่วยให้นักเรียนเกิดความดีที่จะปฏิบัติหน้าที่พล-
เมืองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ซึ่ง John Jarolimek¹⁹ ได้กล่าวไว้ว่า "วิชา
ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ทำให้เด็กเรียนเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล
รักชาติบ้านเมือง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และมีความภูมิใจในชาติของตนเอง"

ผู้วิจัยเห็นว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญและมีประโยชน์แก่วิชาหนึ่งใน
หมวดสังคมศึกษา การที่จะทำให้วิชานี้มีคุณค่าตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นต้องอาศัย
หนังสือแบบเรียนที่ดีเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะแบบเรียนเป็นจุดแจสำคัญในการ
เรียนการสอนวิชานี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องนี้มาก จากประสบการณ์การฝึกสอน
ผู้วิจัยได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยมากพอสมควรซึ่ง
มีสาเหตุที่สำคัญคือ ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ค่อนข้างยากต่อการสันนิษฐานและการตีความ
จากหลักฐานต่าง ๆ ที่ค้นพบเป็นสำคัญ ทำให้แบบเรียนประวัติศาสตร์อ่านง่ายได้เร็ว
เพราะมักจะมีผู้ค้นพบหลักฐานใหม่ ๆ อยู่เสมอ

แบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยจัดได้ว่ามีเนื้อหาเรื่องราวกล่าวโดยละเอียด
เกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทยนั้น เนื้อหาและเรื่องราวทางค่อนข้างยากซับซ้อนมาก

19

John Jarolimek, Social Studies In Elementary Education (4 th ed.; New York: The macmillan Company, 1961), pp. 251-2.

ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดหลักฐานที่สำคัญ เพราะหลักฐานบางอย่างเช่น หนังสือ เอกสาร ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ ถูกทำลายเสียหายจากเมื่อครั้ง ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าทั้ง 2 ครั้ง ข้อความทางประวัติศาสตร์ไทยจึงต้องอาศัย การสันนิษฐานเป็นส่วนใหญ่ ทำให้บางคนเกิดความขัดแย้งไม่ยุติ บางครั้งก็ค้นพบ หลักฐานใหม่ที่อาจจะลบล้างข้อสันนิษฐานของเรื่องราวบางตอนลงอย่างสิ้นเชิง เนื้อ- เรื่องของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยแต่ละเล่มจึงมักจะไม่ค่อยตรงกันนัก ยิ่งกว่า นั้นแบบเรียนวิชาใบบางเล่มยังมีเนื้อเรื่องไม่รัดกุม บางเล่มก็เน้นทางวิชาการเกินไป บางเล่มก็ไม่ทันสมัย ไม่ทันต่อการการณและข้อค้นพบใหม่ ๆ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุ ที่ทำให้ทั้งครูและนักเรียนเกิดความสับสนไม่แน่ใจว่าแบบเรียนเอ่ยใดมีความถูกต้อง ทำให้เกิดความเบื่อบ่นหน่ายไ้คั้ง ๆ ที่วิชาประวัติศาสตร์ไทยเป็นวิชาที่สนุกและน่าสนใจเพราะ เป็นเรื่องราวของชาติไทยและบรรพบุรุษของคนไทยเราเอง

ถึงแม้ว่าแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยได้มีการพิมพ์และการเปลี่ยนแปลงแก้ไข อยู่แทบทุกปีการศึกษา แต่ปรากฏว่าไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงทางด้านคุณภาพและ ความถูกต้องของเนื้อหาให้ตรงกับข้อค้นพบใหม่ ๆ เลยทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ มาก โดยเฉพาะเรื่อง วันที่ เดือน ปี ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ทนังสื่อแบบเรียนวิชา ประวัติศาสตร์ไทยนี้ผู้แต่งแต่ละคนก็เสนอเนื้อหาไม่ถอยตรงกันนัก ทำให้เกิดปัญหาใน การสอนของครูและการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนไทยมักจะยึดถือแบบเรียน เป็นหลักสำคัญยิ่งกว่าคำอธิบายของครู ทั้ง ๆ ที่บางครั้งนักเรียนก็ทราบว่าแบบเรียนที่ ตนใช้อยู่นั้นไม่ถูกต้อง

ผู้วิจัยเห็นว่าแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยควรจะเป็นแบบเรียนที่มีคุณภาพดีจึง จะส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ของวิชานี้ความยากง่าย เพราะนักเรียนฝึกท่องจำสื่อ แบบเรียนเป็นหลักในการเรียนมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง " ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโบราณคดีปฐมศึกษาตอนต้น " ขึ้น โดยออกแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรี เพื่อเก็บหาความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อแบบเรียนวิชานี้ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ

ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่ผู้วิจัยในการ เสนอแนะความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทยในโรงเรียนมัธยมทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงแก้ไข แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้มีคุณภาพดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่ใช้กันอยู่ใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ในปี การศึกษา 2517 ในด้านคุณภาพการจัดทำรูปเล่ม ความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ เรียนการสอน และหลักจิตวิทยา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคตลอดจนความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แบบเรียนและวิธีใช้แบบเรียนของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อเสนอแนะการปรับปรุงแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. แบบเรียนที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ จำนวน ระดับชั้นละ 3 เล่ม รวมทั้งหมด 9 เล่ม และเลือกเฉพาะเล่มที่พิมพ์ในปีหลังสุด
2. ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมุติฐานไว้ว่า คำตอบของครูและนักเรียนผู้ใช้แบบเรียน ของผู้เรียบเรียงต่างคนกันจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้ไม่เกี่ยวข้องกับ

ประเภทของโรงเรียนและเพศผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภทคือ

3.1 ครูจำนวน 42 คน ซึ่งกำลังทำกรรสนวิชาประวัติศาสตร์ไทยใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์รวม 15 โรงเรียน
จังหวัดราชบุรี

3.2 นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. 1 - 3)
ปีการศึกษา 2517 จำนวน 270 คน จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั้ง
15 โรงเรียนที่กำหนดไว้

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้อาจจะได้อผลไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เนื่องจาก

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ไม่ใช่เป็นตัวแทนของครูและนักเรียน
ทั้งประเทศ
2. ผลของการวิจัยที่ได้จากความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย
ของผู้วิจัยอาจจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของครูและนักเรียน
3. ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะตีความหมายของแบบสอบถามไม่ตรงตามจุดประ-
สงค์ของผู้วิจัย
4. ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะตอบแบบสอบถามอย่างไม่ตั้งใจ ไม่เต็มใจ
ไม่จริงจัง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความจริง
5. แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. 1-
ม.ศ. 3) ของนายสำเนียง ติระวณิช และคณะ เป็นผู้เรียบเรียงนั้นยังมีรายชื่อผู้
คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "การกำหนดแบบเรียนสำหรับเลือกใช้ในระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น" แต่ปรากฏว่าแบบเรียนทั้ง 3 ระดับชั้น ของนายสำเนียง ติระวณิช และ
คณะ ไม่มีจำหน่ายในท้องตลาด ผู้วิจัยได้สอบถามเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการจึงทราบว่า
สำนักพิมพ์ได้เลิกพิมพ์แล้วตั้งแต่ พ.ศ. 2513 ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

6. การวิจัยหนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา และของ ดร. ประสาท หลักศิลา อาจจะไม่สามารถ เนื่องจากเป็นความคิดเห็นของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้

นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนจะได้รับประโยชน์โดยตรงและโดยทางอ้อมจากการวิจัยครั้งนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

1. ครูสังคมศึกษา และตัวผู้วิจัยจะได้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่ใช้อยู่ว่าควรที่จะเพิ่มเติม แก้ไข เนื้อหาของบทเรียนตอนใดให้ถูกต้อง เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนอาจจะใช้ผลของการวิจัยครั้งนี้ประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้เป็นแบบเรียนที่อยู่ในระดับมาตรฐาน

3. ผู้เรียบเรียงแบบเรียนจะได้ทราบว่าแบบเรียนที่ได้เรียบเรียงนั้นมีข้อดีและข้อบกพร่องที่ควรที่จะแก้ไขปรับปรุงตอนใดบ้าง ซึ่งจะทำให้แบบเรียนเล่มนั้นถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ผู้จัดพิมพ์แบบเรียนจะได้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องในการจัดพิมพ์ การทำรูปเล่มของหนังสือแบบเรียน สำหรับจะเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพที่ดีและถูกต้องในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

5. ผู้ที่มีความสนใจอาจใช้เป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

006104

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยอาศัยความเห็น 2 แบบคือ

1. ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อดีและข้อบกพร่องของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชานี้โดยถามความเห็นของครูและนักเรียนผู้ใช้แบบเรียน

ก. การเลือกตัวอย่างประชากรได้กำหนดดังนี้

1. โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดราชบุรีจำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาค่า (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก ได้โรงเรียนรัฐบาล 8 โรงเรียน ราษฎร์ 7 โรงเรียน

2. คนที่กำลังสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนของโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง ชั้นละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 270 คน

ข. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงประวัติและผลงานของผู้เรียบเรียงแบบเรียนที่นำมาวิเคราะห์แต่ละคน จำนวนครั้งที่พิมพ์ จำนวนเล่ม ปีพ.ศ.ที่พิมพ์ และราคาของแบบเรียนแต่ละเล่ม ศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนอย่างละเอียด ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนงานด้านการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวคิดและเป็นพื้นฐานในการเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 9 เล่มนี้ และใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหลักในการสร้างแบบสอบถามครูและนักเรียนอย่างละ 1 ชุด นอกจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดลอง (Try - out) กับครูสังคมศึกษา 5 คน และนักเรียน 12 คน แล้วนำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนทั้ง 15 โรงเรียน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง

ค. การวิเคราะห์ข้อมูล ผละ การนำเสนอข้อมูล ได้กระทำดังนี้คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดค่าตอบเป็นร้อยละ

2. หาค่าเฉลี่ยของค่าตอบจากข้อมูลแบบประเมินค่า (Rating Scale)

และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในรูปแบบตาราง และอธิบายประกอบ

คำจำกัดความ

แบบเรียน หมายถึงหนังสือที่ทางกระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้ แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้ในปีการศึกษา พ.ศ. 2517 มีผู้เรียบเรียง 3 ท่านคือ

1. กรมวิชาการได้มอบหมายให้นางอิมใจ วุฒิกุลเป็นผู้เรียบเรียงขึ้น
2. พ.อ. พูนพล อาสนจินดา
3. คร. ประสาท หลักศิลา

วิชาประวัติศาสตร์ไทย หมายถึงวิชาหนึ่งในหมวดสังคมศึกษาคั้งที่ระบุไว้ในหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. 1 - 3) พุทธศักราช 2503

มัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 สายสามัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย